

Folketingets Europaudvalg
lov@ft.dk

Jan E. Jørgensen
Jan.E@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet

Ved Stranden 8

1061 København K

T +45 72 20 50 00

E bm@bm.dk

www.bm.dk

CVR 10172748

Folketingets Europaudvalg har i brev af 3. februar 2020 stillet følgende spørgsmål nr. 135 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jan E. Jørgensen (V)

27. februar 2020

Spørgsmål nr. 135:

”Vil ministeren redegøre for dommene i Laval- og Viking Line-sagerne, som bl.a. blev fremhævet i forbindelse med Folketingets førstebehandling af beslutningsforslag B 106 om en arbejdsmarkedsprotokol til Lissabontraktaten (2018-19, 1. samling), og vil ministeren i forlængelse heraf redegøre for, om konfliktretten efter den danske model er blevet indskrænket af EU-Domstolens afgørelser og i givet fald hvordan?”

J.nr. 2020 - 924

Svar:

Jeg vedlægger daværende beskæftigelsesministers svar af 30. januar 2008 for en gennemgang af Laval- og Vikingdommene. Deraf fremgår bl.a.:

”Det vurderes umiddelbart, at dommen i Viking Line ikke vil få direkte betydning for den danske retstilstand vedrørende fagforeningers ret til at konflikte. Derimod vurderes det, at dommen i Laval kan få betydning for den nuværende danske retstilstand.”

Denne vurdering viste sig som bekendt at holde stik. Det var således nødvendigt i udstationeringsloven at indsætte en bestemmelse om, at konflikt mod udenlandske virksomheder med udstationerede arbejdstagere kun kan iværksættes under nærmere betingelser. Den første betingelse er, at ”der forinden over for den udenlandske tjenesteyder er henvist til bestemmelser i de kollektive overenskomster, der indgås af de mest repræsentative arbejdsmarkedsparter i Danmark, og som gælder på hele det danske område”. Den anden betingelse er, at ”det skal af disse overenskomster med den fornødne klarhed fremgå, hvilken løn der efter overenskomsterne skal betales.”

Den sidste betingelse betyder, at der ikke kan konfliktes for sædvanlig overenskomst inden for fx byggeriet, hvor en stor del af lønnen forhandles lokalt. Det var det, som de svenske fagforeninger gjorde i Laval-sagen. Som nævnt i vedlagte notat fastslår EF-domstolen, at kollektive kampskridt som dem, der blev anvendt i Laval-sagen, ikke kan begrundes ud fra hensynet til at beskytte arbejdstagerne, ”når den lønforhandling, som de kollektive kampskridt har til formål at gennemføre i

forhold til en virksomhed, der har hjemsted i en anden medlemsstat, indgår i en national kontekst, der er kendetegnet ved, at der ikke findes bestemmelser af nogen som helst art, der er tilstrækkeligt præcise og tilgængelige til, at det ikke i praksis gøres umuligt eller urimeligt vanskeligt for en sådan virksomhed at få klarhed over, hvilke forpligtelser den skal overholde med hensyn til mindstelønnen”.

Jeg henviser i øvrigt til mit samtidige svar på EEU spm. 133 (alm. del), hvor jeg også nævner Rüffert-dommen og Luxembourg-dommen.

Dommene, og særligt Laval, har givet anledning til stor utilfredshed og uro. Det gælder både på europæisk plan og i Danmark.

For næsten 10 år siden udgav den tidligere kommissær for det indre marked, Mario Monti, en rapport om det indre marked¹, hvori han beskrev, hvordan de fire domme – Viking, Laval, Rüffert og Kommissionen mod Luxembourg – fra år 2007-08 gav ny næring til en gammel og aldrig bilagt strid mellem på den ene side fortalere for øget økonomisk integration og på den anden side dem, der ser fokuseringen på fri bevægelighed og fjernelse af begrænsninger heri som en afmontering af den arbejdstagerbeskyttelse, som findes i de enkelte medlemsstater. Monti fandt, at skærpselsen af dette modsætningsforhold kunne betyde, at dele af offentligheden, fagforeninger og andre forsvarere af arbejdstagerinteresser, ville tage afstand fra det indre marked, som de ellers gennem tiden havde været vigtige fortalere for.

Jeg er helt enig i disse overvejelser. Selvom der er sket forbedringer siden i form af det såkaldte håndhævelsesdirektiv og senere revisionen af udstationeringsdirektivet, er der stadig det modsætningsforhold, som Mario Monti omtalte. De nævnte konkrete forbedringer har jo ikke løst de grundlæggende problemstillinger, fx at der ikke kan konfliktes for sædvanlig overenskomst.

Venlig hilsen

Peter Hummelgaard

---

¹ A new strategy for the single market, Report to the President of the European Commission José Manuel Barroso by Mario Monti, 9 May 2010